

Abstract. The report is devoted to the results of research into the content of the company's marketing policy. The need to highlight this problem lies in the spread of erroneous judgments in this regard, which lead to inadequate management decisions with corresponding consequences for the results of the organizations.

Keywords: economy, enterprises, management, politics, economic policy, marketing policy, economic activity.

УДК 657

ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЧИСТОГО ПРИБУТКУ ВИДОБУВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Прокопович Л.Б.

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри обліку і економічного аналізу

Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

м. Миколаїв, Україна

kalka.root@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-2561-8862

Медведєва В. М.,

Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

м. Миколаїв, Україна

Анотація. Розглянута проблема побудови регресійної моделі рівня чистого прибутку видобувного підприємства. Побудовані лінійні та нелінійні регресійні моделі. Для побудови ступеневої моделі було застосовано перетворення на основі десятичного логарифму. Проведено порівняння отриманих результатів та відібрана найліпша регресійна модель.

Ключові слова: видобувні підприємства, прибуток, регресійна модель, перетворення.

Вступна частина. Багато праць, присвячено різноманітним проблемам аналізу та прогнозування величини прибутку промислового підприємства. Це роботи: Глущенко А.М. [1], Кондратюк О.М., Руденко О.В., Обод Л.О. [2], Кононенко Ж.А., Песцова-Світалка О.С., Петренко В.О. [3], Швець Ю.О. [3], а також великого кола інших дослідників. Проте, питання використання величини чистого прибутку для прогнозування показників господарської діяльності не втрачає своєї актуальності.

Мета роботи - підвищення достовірності оцінювання рівня чистого прибутку видобувного підприємства (на прикладі ПАТ «Криворізький залізрудний комбінат»).

Основна частина. Для первинних даних було використане дослідження Кондратюк О.М., Руденко О.В., Обод Л.О. (див. табл.1 [2]). Залежною змінною (Y) обрана величини чистого прибутку. В якості факторів, що оказують вплив на величину Y, були досліджені: X1 - середньорічна вартість основних засобів; X2 - середньорічна вартість капіталу; X3 - виручка від реалізації; X4 – собівартість; X5 - дебіторська заборгованість; X6 - кредиторська заборгованість.

З метою перевірки первинних даних на наявність викиди та відповідність даних нормального розподілу для залежної змінної та факторів були побудовані діаграми виду «ящик з вусами» за інформацію яких можна стверджувати наступне: викиди у первинних даних відсутні; дані Y, X1, X3, X4, X6 не відповідають нормальному розподілу. Так як залежна змінна та деякі з факторів не мають нормального розподілу, для дослідження впливу факторів необхідно скористатися коефіцієнтом рангової кореляції Спірмена, для чого необхідно

перетворити чисельні первинні данні у ранговий вигляд. За перетвореними у ранговий вигляд даними була побудована кореляційна матриця, яка наведена на у табл. 1.

Таблиця 1. Кореляційна матриця

	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6
Y	1	-1	-0,4	0,2	-0,4	-0,4	-0,2
X1	-1	1	0,4	-0,2	0,4	0,4	0,2
X2	-0,4	0,4	1	0,8	1	-0,6	0,8
X3	0,2	-0,2	0,8	1	0,8	-0,8	0,6
X4	-0,4	0,4	1	0,8	1	-0,6	0,8
X5	-0,4	0,4	-0,6	-0,8	-0,6	1	-0,8
X6	-0,2	0,2	0,8	0,6	0,8	-0,8	1

За інформацією табл. 1 видно, що фактор X1, за шкалою Чеддока, оказує дуже сильний зворотній вплив на Y ($|r|=1$). Фактори X3, X6 мають дуже слабкий ($|r|<0,3$), а фактори X2, X4, X5 – слабкий вплив ($|r|<0,5$) на залежну змінну. Тому, було вирішено побудувати однофакторні регресійні моделі, де в якості фактору досліджується середньорічна вартість основних засобів (фактор X1).

Було прийнято рішення побудувати однофакторні регресійні моделі за наступними рівняннями:

$$\hat{y} = a_0 + a_1 x + \varepsilon, \quad (1)$$

$$\hat{y} = a_1 x + \varepsilon, \quad (2)$$

$$\hat{y} = a_0 + a_1 \ln x + \varepsilon, \quad (3)$$

$$\hat{y} = a_1 \ln x + \varepsilon, \quad (4)$$

$$\hat{y} = a_0 + a_1 x + a_2 x^2 + \varepsilon, \quad (5)$$

$$\hat{y} = a_1 x + a_2 x^2 + \varepsilon, \quad (6)$$

$$\hat{y} = a_0 x^{a_1} + \varepsilon, \quad (7)$$

$$\hat{y} = x^{a_1} + \varepsilon, \quad (8)$$

Для побудови моделей за рівняннями 7 та 8 було зроблено перетворення даних за допомогою десятичного логарифму. За результатами розрахунку моделей за рівняннями 1 – 8 були отримані внутрішні параметри моделей, які наведені у табл. 2.

Таблиця 2. Внутрішні параметри моделей

Номер рівняння	Внутрішні параметри		
	a_0	a_1	a_2
1	1992271,059	-0,445670255	-
2	-	0,342983138	-
3	7687168,715	-464062,7389	-
4	-	74235,38821	-
5	1863508,995	0,050896531	-1,71377E-07
6	-	6,098909397	-2,21374E-06
7	181489117,6	-0,364788707	-
8	-	0,966866384	-

Щоб перевірити отримані параметри моделей на суттєвість був здійснений розрахунок та досліджені величини p -значення для внутрішніх параметрів. Виявилося, що параметри моделей 2, 5, 6 (a_1 , a_2) є несуттєві, тому дані моделі були усунені від подальшого дослідження.

На наступному етапі дослідження, з метою порівняння побудованих регресійних моделей була сформована порівняльна таблиця (див. табл. 3) за наступними показниками: коефіцієнтом детермінації (R^2), критерієм Фішера (F), середньої помилки апроксимації (A).

Таблиця 3. Порівняння моделей

Номер рівняння	Коефіцієнт детермінації, R^2	Критерій Фішера, F		Середня помилка апроксимації, A у %
		розрахунковий	табличний	
1	0,994867809	387,697	18,513	3,27
3	0,988559111	172,812	18,513	4,52
4	0,803387691	12,258	10,128	37,00
7	0,968672094	61,841	18,513	4,92
8	0,991301121	341,872	10,128	92,64

Досліджуючи величини коефіцієнту детермінації отриманих регресійних моделей можна побачити, що одна модель, модель за рівнянням 4, є доброю ($0,8 < R^2 < 0,95$), а всі інші моделі мають високу точність апроксимації ($R^2 > 0,95$).

Для оцінки якості моделей був використаний такий показник як середня помилка апроксимації. Так як у моделей за рівнянням 4 та 8 величина даного показника вище граничного значення, то дані моделі були усунені від подальшого порівняння. Між моделей за рівняннями 1, 3, 8 найбільш якісно виявилася модель 1 ($A = 3,27\%$). У формалізованому вигляді дана модель, після підстановки внутрішніх параметрів, прийме наступний вигляд:

$$\hat{y} = 1992271,059 - 0,445670255x + \varepsilon, \quad (9)$$

За результатами проведеного дослідження була розроблена лінійна регресійна модель, яку рекомендовано використовувати для прогнозування величини чистого прибутку видобувного підприємства.

Висновок. Розроблені моделі для прогнозування величини чистого прибутку видобувного підприємства. Були запропоновані лінійні та нелінійні однофакторні регресійні моделі. В наслідок порівняння запропонованих моделей була відібрана найліпша – лінійна модель.

Література

- [1]. Глущенко А.М. Прогнозування фінансових результатів діяльності металургійних підприємств. Економіка і суспільство. 2018. № 19. С. 1400-1408. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/209.pdf
- [2]. Кондратюк О.М., Руденко О.В., Обод Л.О. Короткий аналіз фінансового стану в оцінці бізнесу компанії (на прикладі ПАТ «Криворізький залізрудний комбінат»). Ефективна економіка. 2020. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2020/58.pdf
- [3]. Кононенко Ж.А., Песцова-Світалка О.С., Петренко В.О. Прогнозування фінансових результатів як елемент планування розвитку діяльності підприємства. Інфраструктура ринку. 2019. № 36. С. 171-177. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/36_2019_ukr/29.pdf
- [4]. Швець Ю.О. Прогнозування показників фінансового стану як елемент управління операційною діяльністю підприємств машинобудування у кризових умовах. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2020. № 42. С. 89-94. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2020/42-2020/18.pdf>

Assessment of the level of net profit of a mining enterprise

Prokopovich Leonid

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Economic Analysis, Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Medvedieva Viktoriia

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Annotation. The problem of building a regression model of the level of net profit of a mining enterprise is considered. Linear and non-linear regression models were built. To build a power model, a transformation based on a decimal logarithm was applied. The obtained results were compared and the best regression model was selected.

Keywords: mining enterprises, profit, regression model, transformation.

УДК 351.82: 338.45

ВІДТВОРЕННЯ І ВІДНОВЛЕННЯ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ревенко Н. Г.

*к. е. н., професор, професор кафедри економіки Херсонської філії
Національного університету кораблебудування ім. Адмірала Макарова,
м. Херсон, Україна*

Анотація. Висвітлений методико-практичний аспект аналітичного обґрунтування розробки національної політики відтворення і відновлення промислового комплексу України у післявоєнний період. Наведено етапи аналітико-діагностичного оцінювання масштабів руйнування і збитків, завданих підприємствам війною, які здатні створити аналітико-діагностичну платформу для вибору, обґрунтування й узгодження напрямів політики відтворення й відновлення промислового комплексу у післявоєнний період.

Ключові слова: промисловість, промислова політика, суб'єкти господарювання, аналітико-діагностична діяльність, етапи.

Провідною сферою матеріального виробництва і основою національної економіки країн є промисловість. У промисловості України на сучасному етапі спостерігаються глибокі кризові явища, обумовлені її попереднім станом і суттєво поглиблені війною. І хоч воєнні дії і продовжують руйнівну діяльність, життя народу України та існування української держави повинні спрямовуватись на процеси відновлення насамперед, промислового комплексу країни. Це потребує якісної оцінки необхідних процесів відродження, продовження пошуку шляхів розвитку промисловості для виходу на перспективні рубежі.

Слід зазначити, що в Україні вже сформувався достатньо великий обсяг методологічних і аналітичних наробок стосовно розробки методів аналізу, стану і стратегування розвитку промисловості України. Але вони не об'єднані між собою і не створюють єдиний консолідований пакет документів розробки політики і стратегії її реалізації. Існуючі дослідницькі пропозиції для розробки стратегій і планів розвитку переважно спрямовані на окремі чи пріоритетні галузі промисловості, вони не акумулюють і не враховують сьогоденний руйнівний стан підприємств промисловості України і глибину збитків, які завдані галузям воєнними діями. В наступний період мова повинна йти не тільки про пріоритетні (прибуткові) галузі, а про всі, які випускають продукцію для підтримки всіх процесів життєдіяльності народу України, тобто і тих галузей, стан яких суттєво погіршився через воєнну агресію.

Розуміння напрямів і шляхів подолання наслідків війни поки відсутнє. 7 березня 2023 р. «Європейський політичний центр» (European Policy Center, ЕРС, Брюссель) та «Міжнародний центр перспективних досліджень» (МЦПД) провели експертну дискусію на тему «Відбудова України: відбудовувати краще та розумніше» [1], де представлено аналітичний документ «Відбудова України: ініціативи, підходи, рекомендації», в якому комплексно проаналізовані приклади післявоєнної відбудови інших країн та сучасні ініціативи щодо відновлення нашої країни. У процесі обговорення проблеми підкреслювалось, що ні міжнародна спільнота, ні сама